

महाराष्ट्र कृषि खाते विकास महामंडळ, पुणे
मुख्य अभियंता (जसे) जलसंपदा विभाग, पुणे.

सिंचन भवन, मंगळवार पेठ, वारणे रोड, पुणे-४११०११

जा.क्र.म.अ./का.अ.-२/सिंचन/प्रशा-८/

क्र. 5523

दिनांक 05 SEP 2014

ज्ञापन

विषय:- भीमा नदीवरील शिवतक्रार म्हाळुगे को.प.बंधान्यातून आंशंगिक वापरासाठी व पिण्यासाठी (घरगुती) वापरासाठी पाणी आरक्षणाचा प्रस्ताव-श्री नाथ म्हस्कोवा साखर कारखाना, पाटेठाण, ता.दोंड, जि.पुणे.
संदर्भ:- शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१४/(२६४/१४)/सि.व्य.(धा) दि.०२.०९.२०१४.

उपरोक्त विषयी शासनाचे संदर्भित दिनांक-०२.०९.२०१४ चे पत्रानुसार श्री नाथ म्हस्कोवा साखर कारखाना, पाटेठाण, ता.दोंड, जि.पुणे यांच्या निधीत वाजनेस पिण्याचे पाणी/आंशंगिक पाणीवापरास भीमा नदी शिवतक्रार म्हाळुगे को.प.बंधान्यातून पाणी उपलब्धता कायमस्वरूपी खालीलप्रमाणे मंजुरी देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पाणी वापराचा तपशील	निव्वळ वापर (दलघर्मी)	वाय्वाभवन वजन तुट (दलघर्मी)	एकूण वाय्वाभवन पाणी मंजुरी (दलघर्मी)
१	पिण्यासाठी घरगुती वापर	०.०८०	०.०२०	०.१००
२	आंशंगिक वापरासाठी	०.०५०	०.०१०	०.०६०
	एकूण	०.१३०	०.०३०	०.१६०

२/- सररची मंजुरीमुळे भीमा नदी/शिवतक्रार म्हाळुगे को.प.बंधान्याच्या सिंचन क्षमतेमध्ये ३९.२४ हेक्टर क्षेत्राचा कपात करीत येत आहे.

३/- सररची मान्यता खालील अटी व शर्तीनुसार देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती :-

- वरील संदर्भीय शासन निर्णय सोबत जोडण्यात येत आहे. त्यातील सर्व अटी व शर्ती संस्थेस बंधनकारक राहतील.
- अर्जावर संस्था स्वयंचालित संस्थित घोषणा कार्यान्वित करेल.
- संस्थेने सिंचन कर्तारपोटी, सिंचन पुनःस्थापनेचा खर्च रु.१ लक्ष प्रती हेक्टरप्रमाणे (Base year २००५) अथवा प्रत्यक्ष कारारनामा करतयेळी लागू असलेल्या शासनाचा प्रचलित दर अथवा भाववाढ निर्देशांक (Cost inflation index) विसरात येऊन वापरी जो जास्त असेल त्या दराने, सिंचन पुनःस्थापनेचा खर्च शासनाकडे कारारनामा करणयापूर्वी जमा करण्यात यावा. पाणी आरक्षणापोटी प्रायः होणा-या रकमा ह्या शासनाच्या एकत्रीत निर्धामध्ये जमा करणे आवश्यक राहिले. या पाणी आरक्षणांमुळे सिंचन कर्तारपोटी प्राप्त झालेला सिंचन पुनःस्थापना खर्चाचा रकम ही त्याच प्रकारच्या सिंचन क्षेत्र पुनःस्थापनेत कारणाबाबत घ्यावजेकरिता वापरण्यात यावी
- संस्थेने मोलमाप करणेचे दृष्टीने जलमापन घेव (Water meter) बसविणे आवश्यक आहे. घरगुती पाणी वापरकारिता शासनाच्या प्रचलित दराने पाणीपट्टी घसूल करावी.
- संस्थेने आपल्यातील परिस्थितीत स्वतःची पर्यायी व्यवस्था करावी. उदाय टिकणी पाण्याअभावी किंवा आपल्यातील परिस्थितीत संस्थेस पाण्याची गरज भागविण्यासाठी ६० दिवस पाणी पुरेल इतक्या क्षमतेचा ताठरणा तलाय स्वयंचालित तलाय. तसेच या कालावधीत पाणी उपलब्ध नसल्यास जलसंपदा विभागाची कोणतीही जबाबदारी राहणार नाही.
- कारण / पाणी पुरवठा योजना त्यांचे उत्पादन सुरु करणाना आरंभ काळ (Gestation Period) लागतो. त्यावेळी या कालावधीत संस्था कारारनामा करण्यास टाळते अथवा संस्थेसोबत विंगर सिंचनवापरासमा केला असता कारारनामा कोणतीही पाणीपट्टी प्राप्त होत नाही. तथापि संस्थेने पाणी आरक्षण केलेले असल्यामुळे त्यांच्याकडून पाणीपट्टी घसुली ते इतर अर्जादारांना सुद्धा देणे शक्य होत नाही. यामुळे शासनास मोठ्या महसुलास मुकामे लागते. ही परिस्थिती घेता अशा पाणी आरक्षण प्रस्तावास मान्यता देताना, महाराष्ट्र जलसंपदा नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांनी शासनाच्या संकेत पाणी प्रशुल्क निकय,भाग ३ मधील परिच्छेद १३.४ (पाच) मध्ये नमूद घेतल्यानुसार कार्यवाही करावी.

कारणानुसार निर्धारित प्रमाणात शेतकरींना शेतकरी विकास निधिचे पाणी वापर करणे अर्जित पाणी वापराची प्रमाणीकरण प्रक्रिया पाणी वापर करणाऱ्यांनी नियोजित भूतूद करणं घ्यायलाय. अर्जित पाणी वापराची प्रमाणीकरण प्रक्रिया पुढीलप्रमाणे अर्जित पाणी वापराची प्रमाणीकरण प्रक्रिया घ्यायलाय.

अ) पाण्यानुसार ठरवून घेतलेल्या प्रमाणात पाणीवापर असल्यास लागू दराने आकारणी.
 ब) पाण्यानुसार ठरवून घेतलेल्या पाणीवापरपेक्षा $\pm 10\%$ पाणी वापर (अधिक/कमी) आल्यास, फरकाचा व्यासरास संश्लेष करून लागू करावा १.५ पट.

क) अर्जित प्रमाणाकारिता कारणाने अर्जित नियोजित पाणी वापर वजा टप्प्यानुसार नियोजित पाणी वापरकारिता, बांधिलकी/नेत्रवध आकार लागू करावा ५ टक्के वार्षिक दराने आकारण्यात येईल.

१७) संस्थेने सांडपाण्यावर शुध्दीकरण प्रक्रिया करणारी संस्था वसवावी. तसेच वा बाबतच्या सांडपाण्या प्रमाणाची माहिती जलसंपदा/पर्यावरण विभागाने विहित कालावधीत म्हणजेच कारणांना करतंवेळी देणे आवश्यक आहे. अन्यथा पाणी आरक्षण राहू होईल.

८) संस्थेस प्रथम पाणी वापर करण्यास परवानगीचे इरादापत्र (लेटर ऑफ इंटेंट) देण्यात यावे व कारणांना परवानगीकरिता ३ महिन्यांची मुदत देवावी. कारणांना झाल्यानंतरच प्रत्यक्ष पाणी परवानगिदल्याचे वाढ मानण्यात येईल. संस्थेने सधर कारणांना विहित मुदतीत (३ महिन्यांच्या आत) न केल्यास संस्थेचे पाणी आरक्षण आपोआप राहू होईल.

९) कोणतेवे कारणास प्रत्यक्ष सुल्लगत करण्यापूर्वी जलसंपदा विभागाचे संबंधित कार्यकारी अधिकारी वरंवर शासन परिपत्रक क्र.वि.पा.१००१/(१९९३/२००१)/सि.व्य.(धो), दिनांक ११/६/२००३ सांबतच्या विहित मसुद्यानुसार कारणांना कारणा लागेल. कारणांना केले्यानंतरच पाणी परवाना मंजुरी कार्यान्वित होईल. संस्थेस प्रथमतः पाणीवापर करण्यास परवानगीचे इरादा पत्र (Letter of Intent) देण्यात यावे. संस्थेने इरादापत्र मिळालेपासून ३ महिन्यांचे आत कारणांना कारणा आवश्यक राहिल. कारणांना झाल्यानंतरच संबंधित कार्यकारी अधिकारी अर्जित पाणी परवाना देतील. कारणांना विहित मुदतीत न केल्यास संस्थेचे पाणी आरक्षण आपोआप राहू होईल.

१०) संस्थेने भरगुती वापराकरिता आरक्षण केलेल्या पाण्यावर शासनाच्या प्रचलित बरगुती दराने पाणीवापर आकारण्यात येईल. शासन शासनाने वेळोवेळी ठरवून दिलेल्या पाणीपट्टीच्या दराने पाणी पुरवठ्याची आकारणी करावी जाईल आणि विहित मुदतीत ही पाणी आकारणी अर्जदार संस्थेने जलसंपदा खात्याच्या संबंधित कार्यालयाने अर्जित आरक्षण, पाणीपट्टीचे आकारणी ही सुल्लगत पाणी वापरकर घ्यायलाय येईल. एकूण पाणी वापरात प्रत्यक्ष पाणी वापर, व वापराभवन व्ययाचा अर्जित राहू होईल.

११) वेळोवेळी शासनाच्या पाण्याची कोणी भाग वापरानंतर पुनप स्वल्गत जलाशयांत / कालव्यात / नदीत सोडणे न जाण्याची न्यायशा अर्जदार शासनाने म्हणेल व त्याच्यावर अर्जदार सुल्लगत जबाबदार राहिल. अशा अर्जदार वापरलेल्या पाण्याची शुध्दीकरण व्यवस्था आरक्षण संस्थेने व्यवस्था करवावी लागेल व त्याची विलेवाट लावण्याचे संस्थेने आरक्षण लावण्यात येण्याचे ना-हरकत प्रमाणपत्र कारणांना करण्यापूर्वी सादर करावे लागेल. संस्थेने शुध्दीकरण प्रक्रिया सुरूचून पुनवापराचे पाणी उपलब्ध करून घेणे आवश्यक आहे. संस्थेने सांडपाणी शुध्दीकरण प्रक्रिया करणारी संस्था वसवावी तसेच वाबतच्या सर्वस्वर प्रस्तावाची माहिती जलसंपदा/पर्यावरण विभागाने विहित कारणांना करतंवेळी देणे आवश्यक आहे. अन्यथा पाणी आरक्षण आपोआप राहू होईल.

१२) संस्थेने ३ वर्षांच्या आत मंजूर पाणी आरक्षणापैकी कमीत कमी २० टक्के सांडपाण्यावर प्रक्रिया करून पाण्याचा पुनवापर करणारी संस्था, अशा पुनवापर करण्यात आलेल्या पाण्याची माहिती जलसंपदा विभागाने देणे न जाण्याची वापर सर्वोचित देवावी.

१३) ज्या जागेचा संस्थेने विकास केलेला आहे, त्या जागेतील इमारतीवरील व देवघरे केलेल्या सांडपाण्या जागेवरील पावसाचे पाणी साठवण करावे (Rain water harvesting) आणि अशा पाण्याचा वापर म्हणून पुनवापर व माहिती उन्हाभरमाची करण्यात यावा.

१४) ही भरगुती लागजे पाणी पुरवठ्याची इमी नवे, नैसर्गिक शिवा इतर पाणी संपादन करणाऱ्या मुळे गलायान पाणी वानी पडल्यास मंजूर पाणी पुरवठ्यातला शासन वापरकर सल्लगत करणे अर्जित पाणी वापरकर घ्यायलाय येईल. परिणामी कोणत्याही प्रकारच्या पुरवठ्यात वापरात येण्याचा अर्जदार जबाबदार राहिल. कारणांना कोणत्याही प्रकारच्या पुरवठ्याची जबाबदारी शासनाच्या बाबत राहिल. अशा अर्जित पाणी वापरकर घ्यायलाय येईल. अशा अर्जित पाण्याची आकारणी विहित वेळी पाणी वापर करावी.

संश्लेष दिग्दर्शक-14-15-2023-8465

- २५) जलसंधारण - भारतीय पावसाचा वृत्त (गुणवत्तायुक्त जलसंधारण विभाग) अद्ययावत महाराष्ट्र, व त्यास जबाबदारी असणारा भाग.
- २६) पाणी संधारणातून अयोग्य वेट उचलणे भागेल. सहाय्याचे निम्न पातळी कनाकापदेन पाणी संधारणातून धरणाची व्यवस्था करणारी शासना व या आरक्षणकाम करताना विभागाच्या कार्यकारी अभियंता यांची अधिकाऱ्यांची पूर्त करणारी जबाबदारी लागेल.
- २७) जलसाधनाची व जलसाधन मीटर व्यवस्था संस्थेस स्वखाचीने करावी लागेल व ती व्यवस्था यारदार यथासमयाचा अधिकार शासनास राहिल. या व्यवस्थेवर आधारित पाणी वाराचा वेगवेगळ्या अभियंता संस्थेने देवाया हा अभियंता शासनाचे अधिकारी वेगवेगळी पाहू पावतील. या अभियंता मीटर देवल्याचे घिसून न आल्यास प्रत्यक्षात केलेल्या पाणी वापरासहकार्या अदालत या प्रकरणा विभागाचे कार्यकारी अभियंता ठरवतील व हा अंदाज अंतिम राहिल व संस्थेवर ही जबाबदारी राहिल.
- २८) पाणीसुद्धी करतुनी अधिकृत काळात प्रभावीपणे होण्याचे सुटीने शासन व संबंधित संस्था यांचेमध्ये द्विपक्षीय करार करण्यात येईल.
- २९) पाणीसुद्धी घेऊन भरती माली तर पाणी पुढे वा खंडीत करण्याचा अधिकार शासनास राहिल.
- ३०) संस्थेने ५ महिन्यांच्या पाणीसुद्धी इतकी अनामत रक्कम जलसंधारणाच्या काळे आगाऊ भरणी आवश्यक आहे.
- ३१) संस्थेने सिंचन कार्यासाठी, सिंचन पुनःस्थापनेचा खर्च रु.१ लक्ष प्रति हेक्टरप्रमाणे (Bank Year 2006) अथवा प्रत्यक्ष कारणास कारतरेकी त्यातु असावेला शासनाचा प्रचलित दर अथवा भाववाट निर्देशांक (Confusion index) विचारात घेऊन राहिली जो कामत असेल त्या दराने, सिंचन पुनःस्थापनेचा खर्च शासनाकडे कारणास कारणापूर्वी जमा करावयात यावा.
- ३२) संस्थेने या आगनाच्या दिनांकासमूह ३ वर्यात योजना कार्यान्वित करून मंदूर पाणी आरक्षणकामाची कार्यान्वित करत पातिले, तरी न आल्यास ३ वर्यांतून सदर पावना आपोआप रद्द होईल. याची नोंद घ्यावी.

संप्रेत : शासन निर्णय

मुळ प्रय सा.सत्य अभियंता यांना मान्य असे.

Chopade
सहाय्यक मुख्य अभियंता (ज.ध.प्र.)
जलसंधारण विभाग, पुणे.

- प्रत - ३३ सहाय्यक मुख्य अभियंता (ज.ध.प्र.) विभाग, पुणे.
(सहाय्यक : श्री.श्री.कि.सोनीकरण, शासनाचे वरिष्ठ अधिकारी.)
- प्रत - ३३ सहाय्यक अभियंता, पुणे पाटबंधारे मंडळ, पुणे, यांना माहितीसाठी व कार्यान्वयनासाठी अर्जासह सोबत : सहाय्यक शासन निर्णय
- प्रत - ३३ कार्यकारी अभियंता, पुणे पाटबंधारे विभाग, पुणे, यांना माहितीसाठी व कार्यान्वयनासाठी.
- २९) संस्थेस पथमार्ग: कारणास कारणास परवानगीचे इरादापत्र (Letter of intent) देण्यात यावे व ३ महिन्यांचे आम कारणास कारणास सातत्यास सच शासनाच्या प्रचलित नियम व अटी यास अधीन राहून संस्थेस अंतिम कार्यान्वयनास परवानगी प्रत या कार्यान्वयनास सादर करावी.
- ३०) शासन निर्णयक विभाग-१००१/१९३/२००१/सि.व्य.(धौ), दिनांक-११/६/२००३ मधील सूचनांनुसार कार्य करणेसाठी करावयात यावी.
- ३१) कारणास कारणापूर्वी संस्थेकडून महासाठ प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे मुदतवाढीचे व अटी व शर्ती यासधर्मान अनुक्रमका ११ प्रमाणे प्रस्तावपत्र मिळवून ते कारणास शासनास लावावे.
- ३२) कारणास कारणा मुदतीकरण कारणापूर्वी शासनाचे उपरोक्त अटी व शर्तीचे काटेकोरपणे पालन होणे महत्त्वाचे आहे.
- ३३) पाणी संधारणे व शासनाला भरसून मिळवून देण्याचे साधन आहे. त्यामुळे महत्त्वात वसुलीबाधत वोटधोरण ध सतक राहण पावता महत्त्वाचे आहे.
- ३४) कारणास शासन २०१४ वर्यात